

VOORBERICHT BIJ DEN ELFDEEN DRUK.

Nu de elfde druk van den Zangbundel ter perse gaat en daarmee het honderdruitzendtal exemplaren van de muziekgave vol is, schijnt het mij niet overbodig den gebruikers een blik te geven in de wordingsgeschiedenis van dezen bundel.

Toen ik een kleine 25 jaar geleden mijn intrede deed in de Vrije Evangelische kringen, bemerkte ik aldaar een groot gebrek aan gezangen, anderen bled van den zang. Sommigen gebruikten de Psalmen en Gezangen, anderen de Sankey-liederer, weer anderen den bundel van H.W.S.; nog weer anderen — zooals Jerryt — hadden een eigen bundel samengesteld uit allerlei bundels; en het gevolg daarvan was, dat men op sommige conferenties, vooral indien men de taak had aan piano of orgel te begeleiden, minstens met een half dozijn bundels moest toegerust zijn. Dit verdroot mij zeer en deed mij over verbetering peinzin; en toen ik in 1904 voor zaken in Londen was en als gewoonlijk eens ging snuffelen in de Paternoster Row, de bekende Londense buurt, waar bijna huis aan huis boekwinkels zijn, vond ik de oplossing. Ik zag voor het raam van een der boekhandelaars een Engelschen Zangbundel met ± 800 liederen en koren, gecartonneerd voor f.1.50. Ik kreeg onmiddellijk de gedachte een dergelijken bundel voor Holland samen te stellen tegen dezelfde prijs. Thuis gekomen, begon ik dan ook dadelijk gegevens te verzamelen voor een nieuwen "Zangbundel!"

Ik was bevriend met den Heer J. Hovy, die destijds in Rotterdam woonde en vroeg hem, voor zoover dit noodig was, de muzikale bewerking op zich te willen nemen, terwijl ik mij bezig hield met het verzamelen, vertalen en al het overige wat voor de uitgave noodig was. Het was een geweldige arbeid, die, menschelijkerwijze gesproken, niet voor mijn schouders berekend was en het was maar goed, dat, toen ik dien arbeid aanving, ik mij het gewicht en de draagwijdte er van niet volkomen bewust was; anders toch was ik er waarschijnlijk voor teruggebleef. Mijn vriend Hovy haalde menigmaal, wat betreft de keuze der liederen en sommige mijner vertalingen, bedenkelijk de schouders op. Maar ik ging met bekwaamen spoed door, er zat een heilig "moeten" achter, en een drang dien ik zelf niet goed begreep. Ik was er als het ware dag en nacht mede bezig, tot eindelijk — het was, naar ik meen, Oudejaarsdag 1904 — er de laatste hand aan was gelegd.

In het Voorbericht van den Eersten Druk schreef ik o.a.:
 "Negen maanden van lichaams- en geestesinspanning waren noodig om de uitgave van dit werk mogelijk te maken, doch ze schijnen als niets bij de gedachte aan den eeuwigheidszegen, waartoe ook God dit middel gebruiken wil. Gods leidingen in het samenstellen zijn zeer bijzonder geweest. Zijn hand was er in van het begin tot het einde. De verwachting en het verlangen van Gods kinderen naar een uitloffen Zangbundel, die voor billijken prijs onder elks bereik was, is naar de uitspraak van verscheidene broeders en zusters, op wonderlijke wijze en juist op tijd vervuld."

Om den tijd van uitgave te bespoedigen, werd de bundel in twee gedeelten bij twee verschillende muziek-drukkers tegelijk gedrukt.
 Later heb ik pas begrepen waarom dit alles zóó moest geschieden; want terwijl wij druk aan de samenstelling van den Zangbundel bezig waren, werd de Opwekking in Wales geboren, en toen als gevolg daarvan tal van samenkomsten en conferenties in Holland in 1905 plaats vonden, waren de bundels gereed om gebruikt te worden. Deze merkwaardigheid is destijds velen opgevallen.

Zoo schreef ook Dr. Ten Broek destijds in zijn brochure „De Geestelijke Opwekking in Holland“, op biz. 261:
 „Het lied is een groote kracht in de samenkomsten. En God heeft alles zoo wonderlijk geregeld, dat juist bij het begin van de Opwekking de nu reeds overal bekende Zangbundel van Joh. de Heer in druk was verschenen.“

En alles is ook precies uitgekomen zooals het mij voor dat winkelraam in de Paternoster Row te Londen was ingegeven: Een gecartonneerde Zangbundel met een groot aantal liederen van veelzijdigen inhoud. De eerste druk bevatte reeds 675 nummers en kostte f.1.50 gec. en f.2.— gebonden. De laatste druk is uitgegroeid tot 926 liederen en koren en kost f.4.— gebonden, zoodat, in aanmerking genomen het aantal liederen en de verhoogde levensstandaard, ook de prijs in verhouding dezelfde is gebleven.

Er is heel wat critiek op dezen bundel uitgeoefend, en zelf moet ik erkennen, dat veel daarin naar den vorm gebrekkig is. Ik heb er zelfs meermalen over gedacht, sommige liederen er uit te verwijderen, doch meestal kwam mij dan juist ter oore, dat speciaal deze in vorm gebrekkige liederen tot een zegen waren geweest. De bundel in zijn geheel heeft dan ook de harten van ons christenvolk veroverd. Dit blijkt ook duidelijk uit de steeds blijvende navraag. Heden na c.a. 22 jaren toch, zijn, behalve de vele honderdruitzenden liederbladen en uittekstels — 100 duizend Exemplaren van de *Muziek-* en 350 duizend Ex. van de *Tekstbundels* gedrukt.

Mijn bede is dat ook deze elfde druk, onder Gods zegenende hand, nog veler harten verkwikken en mede een middel zijn moge tot verbreding van den lof des Heeren.
 RIJSENBURG, voorjaar 1926.
 JOH. DE HEER.

Lees dit even vóór het gebruik!!!

Achter den inhoud naar de eerste regels der liederen vindt men de alfabetsche volgorde van de eerste regels der koren, die voorkomen in de liederen. De *afzonderlijke* koren vindt men *achter* lied No. 751.

Vervolgens vindt men achter den inhoud een opgave der verschillende rubrieken, welke uit den aard der zaak onvolledig is, daar menig lied onder twee of meer rubrieken kan geplaatst worden. Daarna volgt een inhoud naar versmaat, waardoor het mogelijk is de liederen op verschillende melodietoon te zingen en eindelijk nog een muzikale inhoud, waardoor men in staat is de liederen naar de melodie te vinden.

Wenken voor den Zanger en Speler.

De *klein gedrukte* Noten worden *nooit* gezongen. Ze zijn voor het harmonium bestemd.
 Vindt men b.v. in de linkerhand een klein gedrukte noot, één octaaf hooger dan de gezongen baspartij, dan spele de organist die kleine noot, en niet de noot van de baspartij; dus het akkoord:

worde
 gezongen:

maar op het harmo-
 nium gespeeld:

dan worde
 gezongen:

maar op het harmo-
 nium gespeeld:

staat er in de *rechter*-hand een kleine noot b.v.